

ESBL- bildande bakterier

Information till patienter och närstående

Vad är ESBL?

ESBL – Extended Spectrum BetaLaktamases – är inte en sjukdom utan ett ämne som bildas av vissa bakterier. Detta ämne gör att vanliga antibiotika, till exempel olika penicilliner, inte hjälper vid en eventuell infektion.

Var finns ESBL-bildande bakterier?

Alla människor har bakterier i tarmen, den så kallade normala tarmfloran. Den är nödvändig för att bryta ner mat och viktig för immunförsvaret. ESBL-bildande bakterier är tarmbakterier som kan ingå i tarmfloran under kortare eller längre tid. Vanligtvis utan att ge upphov till sjukdom, ett så kallat ”bärrarskap” av bakterierna.

ESBL-bildande bakterier orsakar inte sjukdom oftare än andra bakterier. Om ESBL-bildande bakterier orsakar sjukdom är det oftast en vanlig urinvägsinfektion men det kan också vara andra typer av infektioner. Skillnaden är att vid en infektion med ESBL-bildande bakterier måste man behandlas med andra sorters antibiotika.

Eftersom de ESBL-bildande tarmbakterierna kan bli en del av den normala tarmfloran kan man bära på dem länge (månader-år). Det går inte att säga hur länge just du bär på bakterierna, men de flesta blir sannolikt av med dem efterhand.

Vilken behandling kan du få?

Är du enbart bärare av bakterien behöver du ingen behandling. Om du skulle få någon infektion är det din läkare som bedömer vilken behandling du kan få. Därför är det viktigt att informera den läkare du går till om att du är eller har varit bärare av ESBL - bildande bakterier.

Hur sprids ESBL?

För att man ska bli bärare av ESBL-bildande bakterier måste de komma in via munnen. Man kan bli smittad via mat och vatten som är förorenade med tarmbakterier, framförallt i samband med utlandsresa. Bakterierna sprids också via händerna efter toalettbesök.

I vården kan ESBL-bildande bakterier också överföras från sår och katetrar mellan patienter, främst via händer till olika ytor som handtag, kranar med mera. Bakterierna kan sedan föras vidare till nästa person som tar på samma ställen.

Vem riskeras att smittas av ESBL-bildande bakterier?

Det finns en ökad risk att bli bärare om man under de senast tolv månaderna haft olika så kallade riskfaktorer som urinkateter, behandlats med respirator, genomgått kirurgiska ingrepp, fått antibiotika eller vistats på sjukhus/vårdboende på grund av en svår bakomliggande sjukdom. Vård på sjukhus utomlands innebär också en ökad risk.

Hur kan man undvika spridning av ESBL bildande bakterier inom vården?

Vårdpersonal ska bära skyddande kläder och desinfektera, alltså sprittvätta, händerna före och efter kroppskontakt med alla patienter/vårdtagare.

Vad du bör tänka på?

Handhygien är lika viktigt som alltid. Tvätta händerna med tvål och vatten efter toalettbesök och innan matlagning/måltid. Flytande tvål är alltid att föredra. Använd egen handduk.

Var extra noga med handhygien i följande situationer:

- Om du har sår, urinkateter, stomi (konstgjord kroppsöppning) eller sår är det extra viktigt att tvätta händerna efter byte/omläggning.
- Om du har diarré eller avföringsläckage bör du också duscha istället för att bada i badkar/bassäng.
- Efter blöjbyten. Lägg använda blöjor eller liknande material i en plastpåse. Knyt ihop påsen och kassera som vanligt avfall.
- Innan du börjar laga mat.
- Tvätt av sänglinne och handdukar bör ske vid minst 60 grader. Kläder tvättas vid den temperatur som plagget tål. Samma regler gäller för anhöriga som vårdar ESBL-bärare.
- Du behöver inte informera någon i din omgivning om att du är bärare av ESBL-bildande bakterier.
- Du kan leva som vanligt och umgås med andra. Det finns inga hinder för att ta emot besök eller träffa andra personer på andra platser. Du kan också ha sex som du brukar.

Hur ska du göra vid besök på hälsocentralen eller sjukhus?

Det är viktigt att du talar om att du är bärare av ESBL eller varit bärare. Detta för att du ska få bästa möjliga vård, samtidigt som man minimerar risken för eventuell smittspridning.

Kan du bli av med de ESBL- bildande bakterierna?

Om du har sår, urinkateter eller stomi (konstgjord kroppsöppning) är det svårare att bli av med de ESBL- bildande bakterierna så länge dessa riskfaktorer finns kvar.

Vem kan ge mer information?

Kontakta din läkare eller vänd dig till vårdhygien, infektionskliniken eller smittskydd vid Sunderby sjukhus. Adresser och telefonnummer finner du i telefonkatalogen eller på Internet under www.nll.se